

Prof. zwyczajny Krystyna Jurecka

Dziedzina: Sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka – Skrzypce

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki Gdańsk

Gdańsk, 8.06.2018

Zleceniodawca

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi – pismo Dziekana Wydziału Instrumentalnego z dnia 10.04.2018 zlecające mi ocenę pracy doktorskiej pana Kamila Zawadzkiego pod tytułem „Podobieństwa i różnice w twórczości Karola Lipińskiego i Henryka Wieniawskiego na podstawie wybranych kaprysów i fantazji” w związku z wszczętym dnia 20.09.2011 przewodem doktorskim.

Recenzja

pracy doktorskiej mgr Kamila Zawadzkiego

pod tytułem

„Podobieństwa i różnice w twórczości Karola Lipińskiego

i Henryka Wieniawskiego na podstawie wybranych

kaprysów i fantazji”

Podstawowe dane o kandydacie

Pan Kamil Zawadzki jest wychowankiem łódzkich szkół muzycznych. Jego nauczycielami byli Z. Ostalczyk, J.Sira-Osmolińska, T. Bartosiak. Studia ukończył z wyróżnieniem w klasie prof. Iwony Wojciechowskiej w łódzkiej Akademii Muzycznej.

W 2010 roku został zatrudniony w macierzystej Uczelni jako asystent w klasie prof. Iwony Wojciechowskiej.

Pan Kamil Zawadzki uczestniczył w licznych kursach mistrzowskich w klasach profesorów: Iwony Wojciechowskiej, Wolfganga Marschnera, Konstantego Andrzeja Kulki, Edwarda Zienkowskiego, Larissy Kolos, Mirosława Ławrynowicza, Wiesława Kwaśnego, Walentyny Jakubowskiej.

Brał udział w konkursach krajowych i międzynarodowych. Był półfinalistą VII Ogólnopolskiego Konkursu Skrzypcowego im. Z. Jahnkego w Poznaniu (2004) i Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego w Sion w Szwajcarii (2009), laureatem II nagrody na Ogólnopolskim Konkursie Skrzypcowym im. Ireny Dubiskiej w Łodzi (2003), wyróżnienia na Międzynarodowym Bałtyckim Konkursie Skrzypcowym w Gdańsku (2006) oraz II nagrody na Konkursie Sonat Solowych w Łodzi (2008). Był laureatem Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska” (Warszawa 2009) oraz dwukrotnie Ogólnopolskiego Konkursu na najlepszy recital w Żaganiu (2010, 2011).

Pan Kamil Zawadzki jest koncertującym skrzypkiem, dysponującym znacznym repertuarem – od utworów na skrzypce solo (J. S. Bach. E. Ysaye, N. Milstein, kaprysy N. Paganiniego, H. Wieniawskiego, K. Lipińskiego), przez sonaty z fortepianem (W.A.Mozart, C.Franck, Cl.Debussy, K.Szymanowski), utwory wirtuozowskie z fortepianem (H.Wieniawski, C.Saint-Saens), aż do koncertów (H.Wieniawski, P.Czajkowski, F.Mendelssohn, M.Karłowicz, J.Sibelius). Dokumentacja koncertowa kończy się, niestety, na roku 2011 i obejmuje kilkadziesiąt koncertów w Łodzi, Żaganiu, Łańcucie, Wrocławiu, Poznaniu, Krakowie i Gdańsku.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska pana Kamila Zawadzkiego składa się z zarejestrowanego na CD dzieła artystycznego i opisu tego dzieła.

Dzieło artystyczne

Na płycie CD zostały utrwalone 2 kaprysy K. Lipińskiego – op.29 nr 1 i 3, 2 kaprysy H. Wieniawskiego – op.10 nr 4 „Le Staccato” i nr 6 „Prelude”, Wielka Fantazja na tematy z opery „Purytanie” Vincenzo Belliniego op.28 K. Lipińskiego oraz Fantazja na tematy z opery „Faust” Charlesa Gounoda op.20 H. Wieniawskiego. W obu fantazjach partię fortepianu realizuje pani Elżbieta Różycka-Przybylak. Nagrania pochodzą z lat 2014-2017. Reżyserem nagrań dokonanych w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi był pan Krzysztof Sztekmiller.

Wszystkie utwory wykonane zostały z należytą starannością, pięknym dźwiękiem, znakomitą intonacją i artykulacją. Zarówno kaprysy, jak i Fantazja K. Lipińskiego błyszczą wirtuozerią i cieszą swobodą instrumentalną. W Fantazji „Faust” H. Wieniawskiego brakuje mi trochę większego zróżnicowania brzmienia, wibracji bardziej dostosowanej do poszczególnych arii,

pewnej operowej emfazy. Ale są w tej interpretacji również fragmenty świetne jak aria Mefista z wszystkimi wariacjami czy końcowy walc ze znakomitą równowagą brzmieniową między linią melodyczną prowadzoną we flażoletach a wtrąconymi biegnikami, zarówno tymi legato jak i staccato (imponujące w swej precyzji!). Słuchając przedstawionej jako dzieło artystyczne płyty, słuchamy artysty dojrzałego, świadomego, dysponującego bardzo dobrym warszatem instrumentalnym, artysty, w którego interpretacjach przeważa niewątpliwie pierwiastek wirtuozowski.

Współpraca z pianistką w obu fantazjach jest bez zarzutu, a drobne niedokładności w realizacji partii fortepianu nie mają wpływu na bardzo dobry odbiór wykonywanych wspólnie dzieł.

Opis dzieła artystycznego

Opisowa część pracy doktorskiej pana Kamila Zawadzkiego jest obszerna. Składa się z trzech części, w których autor kreśli sylwetki Lipińskiego i Wieniawskiego na tle epoki, szczegółowo omawia prezentowane na płycie CD dzieła, a następnie przedstawia wyciągnięte na podstawie badań wnioski. We wstępie krótko uzasadnia przyczyny podjęcia w pracy doktorskiej takiego tematu badań.

Rozdział pierwszy pracy jest skonstruowany poprawnie, nie zanadto rozbudowany, wiadomości w nim zawarte są wystarczającym wprowadzeniem w tematykę pracy.

Najbardziej interesujący jest rozdział drugi. Autor przeprowadza bardzo szczegółową analizę poszczególnych utworów pod względem formalnym, pod względem problemów technicznych i wykonawczych. Po omówieniu kaprysów podsumowuje spostrzeżenia, dokonuje porównań i podobnie dzieje się po omówieniu fantazji.

W części dotyczącej kaprysów autor wskazuje na ich budowę, na trudności techniczne i sposoby ich rozwiązywania, a także na wymagania artystyczne jakie stają przed ich wykonawcą. Uwagi są merytoryczne i trafiają w sedno problemów. Wątpliwości budzi określenie budowy kaprysu op. 10 nr 5 jako dwuczęściowego (str.50) – jest on w sposób oczywisty trzyczęściowy. Brakuje mi też wyjaśnienia co autor rozumie przez określenie „założenia formy fugi – ale w romantycznej konwencji” odnoszące się do części A kaprysu op. 10 nr 6 i jakie z tej romantycznej konwencji wynikają wskazania dla wykonawcy.

Wnioski wyprowadzone z dokładnego badania przedstawionych w ramach dzieła artystycznego kaprysów są poprawne. Nasuwa się jednak pytanie czy kaprysy wybrane przez doktoranta są reprezentatywne dla twórczości obu kompozytorów. Kaprysy Wieniawskiego z pewnością tak – kaprys op. 10 nr 4 należy do grupy kaprysów-etiud, a op.10 nr 6 swobodnych form wirtuozowskich. Oba kaprysy op. 29 nr 1 i 3 Lipińskiego, wbrew twierdzeniu autora ze wstępu (str.7) są dość często grywane (kaprys nr 1 także przez

altowiolistów). Dlatego wydaje się, że warto byłoby pokusić się o nagranie i zbadanie kaprysu op. 29 nr 2 lub któregoś z kapryśków z op. 27. Być może wnioski wypływające z porównania kapryśków obu kompozytorów byłyby wówczas nieco odmienne.

Analiza fantazji jest bardzo wnikliwa. Doktorant wiąże tekst utworów z operami, na których jest oparty. Proponuje własne rozwiązania techniczne i interpretacyjne. Szkoda, że kandydat nie ocenił zasadności powszechnie stosowanego „vide” w Fantazji faustowskiej. A może warto było wykonać utwór w całości? Po dokonaniu analizy obu dzieł autor porównuje je, szukając jednorodności, podobieństwa środków technicznych i znajduje wiele wspólnych elementów. Poszukuje także odmienności, świadczącej o indywidualnych cechach obu kompozytorów. Analizie poddaje takie cechy kompozycji jak rola fortepianu czy sposób wykorzystania operowego pierwowzoru. Jak już wspomniałam analiza jest wnikliwa i wszechstronna, a wyciągnięte wnioski interesujące.

Trzeci rozdział pracy jest krótki. Autor przedstawia w nim wnioski wypływające jego zdaniem z przeprowadzonych badań. Wnioski te są poprawne, ale zabrakło mi próby wyjaśnienia, dlaczego utwory Wieniawskiego są wykonywane na całym świecie, a Lipińskiego nie i czy próby wprowadzenia jego dzieł na światowe estrady, nawet w wykonaniu takich artystów jak Konstanty Andrzej Kulka czy Albrecht Breuninger mają szanse powodzenia.

Praca doktorska pana Kamila Zawadzkiego jest napisana dobrym i dość bogatym językiem. Autor nie ustrzegł się jednak pewnych błędów: gramatycznych – „Budowa pracy...dzieli się...” (str.7), terminologicznych np. często używane „tremolo” zamiast „tremolando”, często pojawiające się określenie „sztrych” używane zwykle potocznie, czy skróty myślowe typu: prawa i lewa ręka fortepianu, legata rozszerzają swoją fakturę itp.

Pod względem edytorskim praca jest przygotowana bardzo dobrze, choć także zdarzają się drobne uchybienia jak literówki np. takt 47 zamiast 147 (str.76), przykład 56 A i B, a w opisie tego przykładu podany nr 49 A i B (str.88). Bardzo dobrym pomysłem jest umieszczenie w aneksie głosu skrzypcowego Fantazji Lipińskiego ponieważ nie jest on powszechnie dostępny.

Opisową część pracy doktorskiej pana Kamila Zawadzkiego, mimo sformułowanych powyżej zastrzeżeń uważam za bardzo dobrą. Autor potrafił zastosować różne metody badawcze, prawidłowo wyciągać wnioski, poprawnie wykorzystywać fachową literaturę.

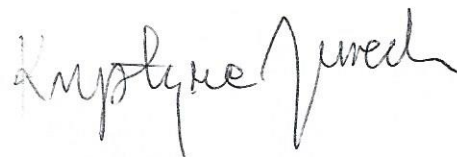
Konkluzja

Pan Kamil Zawadzki wybierając jako temat dysertacji doktorskiej podobieństwa i różnice w twórczości Karola Lipińskiego i Henryka Wieniawskiego postawił przed sobą bardzo trudne zadanie i wywiązał się z niego wspaniale. Przedstawił się jako bardzo dobry skrzypek o wyraźnych predyspozycjach wirtuozowskich, znakomicie władający instrumentem, a

jednocześnie mądry i rozważny. Opis dzieła zaś stanowi swego rodzaju kompendium wiedzy na temat prezentowanych utworów dwóch wielkich polskich skrzypków-kompozytorów i może być wykorzystywany w edukacji młodych wiolinistów.

Stwierdzam, że Doktorant wykazał się walorami instrumentalnymi, wiedzą teoretyczną i umiejętnością samodzielnej pracy artystycznej i badawczej. Spełnił więc wymagania artykułu 13 Ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003r.

Pracę doktorską mgr Kamila Zawadzkiego przyjmuję.

A handwritten signature in black ink, reading "Krystyna Jurecka". The signature is written in a cursive, flowing style.

Prof. Krystyna Jurecka